

A Földes Család

Ez a kép 1941-ben készült Kassán apámról, anyámról és rólam. Én Kassán tartózkodtam egy társasággal, sielni voltunk, és a szüleim meglátogattak. Tulajdonképpen azért látogattak meg, mert meg akarták nézni Kassát. Ott találkoztunk apám volt iskolatársával, aki fényképész volt, fölmentünk hozzájuk, és ha már ott vagyunk, csinált rólunk egy képet.

Miután apám nagybátyja, Zsiga bácsi kúriai bíró volt, és apám nagyon szerette őt, sikerült rábeszélne, hogy ő is menjen a jogra. Apám ugyan inkább szeretett volna bölcsészt lenni, de aztán a jogra ment. Apám 1908-ban ment az egyetemre, és akkor alakult a Galilei Kör, amiben részt vett, és később vezetőségi tag, pénztárnok lett. Ott igencsak balodaliak számított. 1908-ban az érettségi után magyarosította a nevét Földesre. Abszolút magyar identitása volt, és pedig a magyar progresszióhoz tartozónak érezte magát. Ady, Károlyi Mihály, Jászi Oszkár, Lesznai Anna, a Nyugat.

Közben, az 1910/11-es tanévben egy fél évet járt egyetemre Berlinben és egy félévet Genfben. Különösen kiváló volt a berlini egyetem, Genfben inkább a hegyek voltak kiválóak. Éppen Genfben volt, amikor jött a hír, hogy megnyerte a Galilei Kör falukutató pályázatát. A dél-somogyi parasztságról írta. Segített neki a szomszéd falu bírója, egy értelmes parasztember, akit akkor még csak Szabó Istvánnak neveztek, később Nagyatádi Szabó Istvánként lett ismert.

Amikor apám 1913-ban elvégezte az egyetemet, a bíróságra került. Anyámmal úgy ismerkedett meg, hogy 1913-tól náluk lakott albérletben az Attila úton. 1919-ben házasodtak össze. Amikor jött a fehérterror, kirúgták a bíróságtól, és az ügyvédi kamarába sem jegyezték be. 1919 után az apám, aki egy nagyon tehetséges ember volt, abból élt, hogy jogászokat korrepetált. Egy idő után mégis bevették az ügyvédi kamarába. De nem volt ügyvédnek való. Elméleti ember volt. Azért ügyvédkedett, és továbbra is tanított. Később könyvet is írt, a perrendtartás kézikönyvét.

Apám nem csak okos volt, nagy humán műveltsége is volt. Már gimnazista korában Ady ismerője. Jól sakkozott is. Szimultán sakkot játszott fejben a barátaival. Kitűnő volt matematikában is, nyelvekben is. A kultúrát tőle kaptam, az iskolában nullát. Apámnak nagy könyvtára volt. Nagyon

sok jogi könyv volt, régi jogi könyvek is voltak. Sok idegen nyelvű könyv volt. Szépirodalom is volt, megvoltak a klasszikusok is magyarul, Balzac, Goethe, Schiller. Sok könyv maradt rá a nagyapámtól. Megvolt a Pallas lexikon. Apám rendszeresen vett könyvet, nagyon sok jelent meg akkoriban a falukutatóktól, és mindegyik dedikálva volt. Újságra is előfizetett. Amikor kicsi gyerek voltam, akkor a Világ című napilap járt. Ilyen liberális, radikális lap volt. Amikor az megszűnt, akkor a Magyar Hírlap. A Nyugat nem volt előfizetve, de rendszeresen vette.

Borzasztó nagy élmény volt, amikor apámmal Bécsben elmentünk a Belvedere-be, és a bécsi Szépművészeti Múzeumba. A budapestibe is rendszeresen jártam apámmal, meg kiállításokra. Édesanyám ezekre nem jött, ez vasárnap volt, ő főzött. Apám vett nekem egy peracet, és akkor az anyám gyanakodott, valami történt, hogy nem eszem rendesen. És akkor kikaptunk mind a ketten. Az az igazság, hogy nagyon nagy kulturális különbség volt közöttük. Ő négy polgárit végzett, apám meg egyetemet. Én nem tudom, hogy jött létre ez a házasság, én magam is csodálkoztam rajta, és nem is jó, hogy így történt, de ők meg voltak vele elégedve. Az anyám nagyon szerette és becsülte az apámat. Az apám pedig egy igen jó férj volt.

Anyám baráti társasága régi lánykori barátnőkből állt. Ez teljesen külön volt apám társaságától. Az apám baráti társaságában jogászok voltak és irodalmárok, de nem járt el barátokkal ide vagy oda. Kávéházba sem járt. Többnyire otthon volt, és dolgozott. Anyám a napjait kézimunkázással töltötte, amikor pedig még kicsi voltam, minden áldott nap levegőre vitt. Az ég adta világon mindent megtett értem.